

Būvmateriālu ražotāju asociācija

Juridiskā adrese: Lielirbes iela 17a-28, Rīga, LV-1046.

Faktiskā adrese: Kr.Barona iela 99/1, Rīga, LV-1012.

2025. gada 10.maijs Nr.04

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai

Skanstes iela 25, Rīga, LV-1013

Par grozījumiem elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā

Būvmateriālu ražotāju asociācija ir izvērtējusi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas izstrādātos grozījumus elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā un izsaka sekojošus iebildumus:

1) RTP opcijas noteikšana elektroenerģijas pārvades diferencētajā tarifā

Lai arī metodikas 53.punkts nosaka pārvades operatora tiesības "tarifus diferencēt arī katrai lietotāju grupai atkarībā no diennakts laika, nedēļas dienas, noslodzes un citiem rādītājiem, lai sekmētu efektīvāku pārvades sistēmas izmantošanu". Praksē sistēmas operators šo iespēju neizmanto tādējādi ilgtermiņā pieaug riski neefektīvai sistēmas izmantošanai un nelietderīgām kapitāla investīcijām, kā rezultātā patērētājiem netiks nodrošināts optimāls izmaksu līmenis. Viens no efektīvākajiem pārvades diferencētā tarifa piemērošanas veidiem ir RTP (real time pricing) tarifs, kas precīzi atspoguļo zudumu izmaksas reālā laika režīmā stundu griezumā (nākotnē īsākā periodā). Tādējādi tiek radīts spēcīgs signāls gan patēriņa pārvešanai uz stundām ar zemāku sistēmas noslodzi, gan investīcijām uzkrāšanas tehnoloģijās. Rezultātā samazinās nepieciešamība kapitāla ieguldījumiem tīkla pīķa jaudas palielināšanā un tiek ierobežots tarifu pieaugums nākotnē. Tāpat šāds tarifs nodrošina lielāku ieņēmumu stabilitāti sistēmas operatoram, jo ieņēmumu apjoms nav pakļauts elektroenerģijas tirgus cenas svārstību riskiem.

Šāda pieeja ir iespējama ņemot vērā viedo skaitītāju sniegtās priekšrocības un atbilstoši ACER informācijai Zviedrijas, Norvēģijas un Slovēnijas sistēmas operatori piedāvā to patērētājiem. ACER rekomendācijas atzīmē šī tarifa principa izmaksu reflektivitāti un ietekmi uz sistēmas efektīvu izmantošanu.

Lūdzu metodikā noteikt sistēmas operatoram pienākumu individuāli (pēc patērētāja pieprasījuma) vai vispārēji (visiem patērētājiem un sadales sistēmas operatoriem) nodrošināt RTP pārvades diferencēto tarifu.

2) Jaudas uzturēšanas diferencētā tarifa izlīdzināšana starp patērētājiem (no sistēmas izejošajām plūsmām) un ražotājiem (sistēmā ieejošajām plūsmām).

Pieaugot elektroenerģijas ražotāju pieslēgumu jaudām pakāpeniski pieaug arī nepieciešamais sistēmas operatora ieņēmumu apjoms tīkla uzturēšanai, kas pie pašreizējā izmaksu attiecināšanas sadalījuma pamatā tiek attiecināts tikai uz patērētājiem.

Šāda izmaksu attiecināšana nav ilgtspējīga, nenodrošina efektīvu pārvades sistēmas izmantošanu un noved pie neatbilstošiem izmaksu signāliem gan rūpniecības sektora elektrifikācijai, gan investīcijām uzkrāšanas tehnoloģijās. ACER jau kopš 2014.gada ir norādījis uz neatbilstošiem ierobežojumiem tarifu noteikšanā elektroenerģijas ražotājiem

(<https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/Opinions/ACER%20Opini>

[on%2009-2014.pdf https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Reports/2025-ACER-Electricity-Network-Tariff-Practices.pdf](https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Reports/2025-ACER-Electricity-Network-Tariff-Practices.pdf)). Tādējādi paverot tiesības dalībvalstu

regulatoriem pieprasīt Eiropas Komisijas regulā noteikto griestu individuālu piemērošanu atbilstoši izmaksās balstītiem apsvērumiem.

Asociācija veicot sistēmdinamikas analīzi ir secinājusi, ka ieguvumi no elektroenerģijas ražotāju jaudas tarifa griestu atcelšanas pārsniedz potenciāli negatīvos efektus uz ražotāju kapitāla atdevi dēļ spēcīgākiem pieprasījuma signāliem rūpniecības elektrifikācijas un uzkrāšanas tehnoloģijās.

Lūdzu metodikā noteikt pienākumu sistēmas operatoram jaudas uzturēšanas tarifu diferencēt vienlīdzīgi starp elektroenerģijas ražotājiem un patērētājiem un sekojoši iesniegt izmaksu pamatojumu ACER un Eiropas Komisijā.